

Szerkesztőiroda:

Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybecskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 240. szám.

Csütörtök, október 19.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott telefonjelentései. —

Már Román földön harcolunk.

**

Francia jelentés szerint sincs már egy román katona sem Erdélyben. — Orosz segítség a románoknak. — Az entente csak külön-külön köt békét a központi hatalmakkal.

Már egyetlen román katona sincs Erdélyben. — Orosz segítség a románoknak.

Budapest, okt. 19. Bernből sürgönyzik:

A Temps legújabb száma bukaresti levelezőjének távirata alapján jelenti, hogy az Erdély meghódítására küldött három román hadsereg utolsó csapatai is visszavonultak már honi földre, hogy megvédelmezzék a határszorosokat. Erdélyben már nincs román katona s a hadszíntér román területre terelődik át. A predeáli hegygerinceken, továbbá Törcsvártól délre máris román földön folynak a harcok. Itt az ellenség Cimpolung városát fenyegeti. Oroszország a fenyegetett pontokra elindította segítőcsapatait.

Budapest, okt. 19. Genfből sürgönyzik: A „Progres“ jelenti Bukarestből:

A rengeteg gépfegyver és nehéz ágyú megsemmisítő tulerőt biztosít az ellenségnek és visszavonulásra kényszeríti a román csapatokat, amelyek képtelenek ellentállani a messzehordó ágyúknak. Veszedelemesek a központi hatalmaknak Dornavatránál megkezdett hadműveletei is, mert ezek célja nyilván az, hogy Lesitzky tábornok seregeit elvágják a románoktól.

Budapest, okt. 19. Genfből sürgönyzik: Hervé írja a „Victoire“-ban:

Románia haditerve teljesen el van hibázva. A román hadsereg kudarcai következtében a világháború legalább hat hónappal meghosszabbodott és a háború költségei legalább ötven milliárdal emelkednek.

Budapest, okt. 19. Bukarestből sürgönyzik:

Mialatt Konstanzában az orosz csapatok partraszálltak, két ellenséges repülőgép jelent meg a város fölött s bombákat dobott le. A bombák két embert megöltek.

Budapest, okt. 19. Luganoból sürgönyzik: A Secolouak jelenti Bukarestből:

A román király kihallgatáson fogadta Marghilomant és Take Jonescut s hosszasan tanácskozott velük.

Budapest, okt. 19. Bernből sürgönyzik:

Berthaut tábornok írja, hogy ha a román hadsereg meg tud állni Dobrudzsában Mackensennel szemben, de ennél föbbre képtelen, akkor Románia veszedelembé jut, ha csak Oroszország nem siet segítségére magában Romániában.

Burián báró a német főhadiszálláson.

Budapest, október 19. Bécsből sürgönyzik: Félhivatalosan jelenti:

Burián báró külügyminiszter a tegnapi napot a német főhadiszálláson töltötte, ahol Bethmann-Hollweg német birodalmi kancellárral összejövetele volt.

Az entente külön-külön köt békét a központi hatalmakkal.

Budapest, okt. 19. Rotterdamból sürgönyzik: A „Courant“ jelenti:

Chapple őrnagy az angol alsóház ülésén megkérdezte a kormányt, hogy tanácskozott-e Robert Cecil az entente kormányával egy közösen teendő nyilatkozat ügyében olyan értelemben, hogy Németországgal nem fognak tárgyalni a béke feltételeiről Németország valamelyik szövetségesének javára, hanem Németország mindegyik szövetségesével külön békét fognak kötni.

Robert Cecil erre a következőket válaszolta:

— Nem vagyok hajlandó semmit sem közölni azokról a bizalmas beszélgetésekről, amelyek a szövetséges társak között folytak vagy nem folytak.

Revelyan lord az alsóházban fölvetette azt a kérdést, vajjon ennek a háborúnak eredménye az, hogy Oroszországért kell kezeshednünk?

A kérdésre nagy lármá tört ki, majd Robert Cecil válaszolt s többek között ezeket mondta:

— Nem közölhetek semmit a lehetséges békefeltételekről csak kellő megfontolással és a szövetséges társak hozzájárulásával. Nem kétlem, hogy szövet-

ségeseink értesíteni fognak, ha ezt kívánatosnak tartják.

Románok által kivégzett székely előjáróság.

Budapest, okt. 19. Marosvásárhelyről jelenti:

Gyergyószárhegyen a románok által kivégzett községi előjáróság, a román tiszteket egy elmenekült polgár házában helyezte el. Itt a román tisztek a kályhában tüzet rakattak, miközben a kályha fölrobbant s a robbanás két román tisztet megölt s hármat megsebesített. Emiatt a románok Puskás Balázs községi bírót, Deák József, Szabó Gergely, Csergő Mózses, Fazekas Mihály, Szabó János és Simon Sándor községi előjárósági tagokat kivégeztették. Az ártatlan emberek hasztalan esküdöztek, hogy semmi közük a dologhoz s a kályha magától robbant föl s hogy a házat maguk a román tisztek választották ki. Október ötödikén a nyolc szerencsétlen székelyvel megásatták saját sírjukat s a gödrök elé állítva őket, valamennyit agyonlőtték.

A görögországi helyzet.

Budapest, okt. 19. Luganoból sürgönyzik: a Secolonak jelenti Athenből:

Tegnap este ismét kétezer tengerész szállott partra Pireuszban. Fournet admirális kétszáz vasuti kocsit követelt csapatszállításra s a követelést a görögök teljesítették.

Budapest, okt. 19. A Reutter-ügynökség jelenti Athenből:

A francia követ beszélt Lambrosz miniszterelnökkel s kijelentette, hogy a francia matrózokat a vasárnapi és hétfői ellenséges tüntetések miatt tették partra. Mihelyt ezek a zavargások megszűnnek, visszarendelik őket hajóikra.

Egy másik athéni jelentés szerint az Averoff, Killisz és Lemnosz görög cirkálókat beosztották az entente hajórajába.

Behívták a 41 éves angolokat.

Budapest, okt. 19. Rotterdamból sürgönyzik:

Londoni jelentések szerint, november elsejére az összes negyvenegy éves angol férfiakat behívták katonai szolgálatra.

Meggyilkolt kisleány.

Budapest, okt. 19. Az Angyal-földön meggyilkoltak egy kisleányt, aki egy kéjgyilkosnak lett áldozata. A rendőrség hír szerint már nyomában van a gyilkosnak. Egy dálnokutcai szappanosra teljesen ráillik a személyleírás, aki annál gyanúsabb, mert tegnap óta eltűnt lakásáról. A személyleírás szerint, fekete ruhás férfinak, aki a kisleányt magával csalta, feltűnően nagy orra van, amely csaknem a szájaig lelóg. Az illető férfi más kisleányokat is próbált magával csalni pincébe, moziba s egyik házból a viceházmesterné ki is seprúzta, mert cukorral csalogatta magához a kisleányokat.



Torontál vármegye a háboruban.

Jankó Ágoston alispán jelentése a vármegye közállapotáról az 1916. évi május 1-től október 1-ig terjedő időben.

IV.

Közélelmezés.

Májusi közgyűlésünk elé terjesztett jelentésemben részletesen számoltam be arról, mily mozgalmas és változatos volt a közönség lisztellátásának rendje az akkor beszámolt tárgyát képező félévben. Sokkal kevesebb jelenteni való van az elmúlt félév közellátásának történetéről. Augusztus 15-én zárult ugyan az ellátási évad, de e határnapon minden változás nélkül haladtunk keresztül. A belügyminiszter ur folytatólag utalta ki a megállapított 30 vagon lisztet s a különbség csak abban nyilvánult, hogy az újtermésű búzaliszt forgalombajövetelével megszűnt a vidék hatósági lisztigénylése, úgy, hogy a kiutalt mennyiség majdnem kizárólag a két rendezett tanácsú város és néhány nagyobb fogyasztási centrum szükségleteinek fedezésére használtatott fel.

A kenyér-, illetve lisztjegyeket a két városban folytatólag kötelezőnek hagytuk meg, más községben azonban annak behozatala nem vált szükségessé.

Lényegesen egyszerűsítette, megkönnyítette és olcsóbbá tette a lisztellátást a Haditermény R. T. vidéki kirendeltségeinek szervezése is, nevezetesen egy ilyen kirendeltségnek Nagybecskerekben történt felállítása. A közelség folytán lehetségessé vált közvetlen érintkezés, a kirendeltség vezetősége részéről megnyilvánult jóakaró készség kiküszöbölte a közellátás menetéből az áru fölösleges kocsiztatását, lényegesen csökkentette ennek folytán a kezelési költségeket és lehetővé tette azt, hogy a vármegye bármely pontján megnyilvánuló szükségnyomban, gyakran távirati utalványozás útján, az igénylés helyén vagy oda legközelebb eső malomból elégtessék ki.

Az 1916. évi termésű gabonának közszükségleti célokra leendő biztosítási munkálatai megynkben folyamatban vannak, az ellátatlan fogyasztók szükségleteinek megállapítására vonatkozó munkálatok pedig már be is fejeztettek. Ez utóbbi munkálat eredményéhez képest megállapítottuk, hogy a vármegye területén azok igénylése, kik lisztigényléstől kellek ellátását a hatóság kezeitől várják, 90.000 métermázsát tesz ki. Ezen lisztmennyiség engedélyezése tárgyában belügyminiszter urhoz előterjesztést intéztem.

A kenyérmagvak és egyéb gabonáneműek rekvirálását a vonatkozó kormányrendelet megjelenésekor azonnal elrendeltem. A beérkezett jelentések tanúsítják, hogy az eljárás az egész megye területén nagy erővel folyik és minden jel arra vall, hogy a kitűzött határidőig (október 20.) befejezhető lesz.

Az elmúlt félév alatt a belügyminiszter ur egy ízben 150 q rizst, egy alkalommal 20 q hántolt kölest bocsájtott rendelkezésemre, az előbbi métermázsánként 180 korona, az utóbbi métermázsánként 113 korona árban bocsájtottam hatósági uton a fogyasztók rendelkezésére.

Ismételten kéréssel fordultam a belügyminiszter urhoz, hogy babot és árpagyöngyöt bocsásson közlelmezés céljából rendelkezésemre, sajnos, e kérések egyrésze még tárgyalás alatt van, egyrészt pedig nevezett miniszter, készlet hiánya miatt, nem teljesítette.

Mindenki előtt ismeretes, hogy a kormány közszükségleti célokra vármegyénk 1915-iki tengeri terméséből oly nagy mennyiséget igényelt, hogy kénytelenek voltunk a rekvirálást a termelő, sőt a nemtermelő közönségnél is található házi és gazdasági célokra visszatartott, illetve vásárolt tengerire is kiterjeszteni. Ennek következménye volt a nyári hónapokban tapasztalható nagy erőtakaromány inség és az új termésű őszi árpa iránt megnyilvánult és még ma is tartó nagy kereslet és az az idegesség, mely a nemtermelő közönséget elfogta attól való félelmében, hogy hizóit nem tudja tartani, még kevésbé készre hizlani.

A hus- és zsírarak felszökése és az iparszerű sertéshizlalás kihíresztelt lucratív jellege pedig azt eredményezte, hogy a nemtermelők, akik azelőtt sohasem hizlaltak még házi szükségletre sem, most még a piacra is hizlalni készülnek abban a reményben, hogy az ehhez szükséges tengerit vásárlás útján beszerezhetik.

Hogy a különben is igen gyenge tengeritermés eredményét a felaprózás ellen védjem és hogy a tengeritermés betakarítása idejére a készleteknek a termelőtől való elhordását legalább arra az időre megakadályozzam, míg a termés nagyságáról tiszta képet nyerek, hogy a kormány igénylésének a gazdasági érdekek sérelme nélkül eleget tehessek, valamint, hogy

a rekvirálást lehetőleg egyenletesen és igazságosan hajthassam végre, a törés befejezte előtt már eltöltöttem a tengerikészletek elidegenítését, helyesebben a megye területén minden tengerikészletnek mindennemű szállítását engedélyemhez kötöttem.

Tettem ezt a földmivelésügyi miniszter szóbeli felhatalmazása alapján, igazolta pedig ezen eljárásomat a 8 nappal később feszült várakozás közepette megjelent 3172. M. E. rendelet, amely a tengerikészletek felhasználásáról és rekvirálásáról szól.

Megnyugtató körülményekkel rendelkező rajzolja ebben a kormány, az ipari feldolgozás kivételével, mindennemű szükséglet ellátásának a módját. Csak legyen elegendő tengeri, hogy a sok igényt kielégíthessük.

Jellegzetes e rendeletben az, hogy szemben a tavalyi rendszerrel, mely minden elhatározást a miniszter személye számára tartott fűnn, most az autonóm hatósági szervekre van bízva annak a nagy feladatnak megoldása, amely tulajdonképp nem egyéb, mint a szükség arányos megosztása.

A tengerikészletek összeírását már elrendeltem, ezt követni fogja a rekvirálás, melyet a többi gabonaneműre folyamatba tett igénybevétel befejezte után azonnal el fogok rendelni.

Kétségtelen, hogy a két évnél immár tovább tartó háborús állapot, ugyancsak igénybe vette a vármegye közönségét és a vármegye tisztikarát, de azért még ma is ugyanazon teljes odaadással és lankadatlan kitarással végzik azokat a nehéz feladatokat, amelyeket a háborús állapot reájuk rótt.

Talán fásultságnak látszik az a nyugodt és megadó türelem, amellyel a közönség a háboru szenvedéseit viseli és amellyel a tisztviselők emberfölötti teendőiket végzik, de ez csak téves látszat, mert a csendes megadás, a helyzettel való megalkuvás következménye, a panasz nélküli türelem pedig az újabb, a más életviszonyokhoz való alkalmazkodás bizonyossága és nem a reménytelenség jele; mert hiszen a népküzdélem által előidézett nagy átalakulás nem csökkentette a nemzet önbizalmát, nem vette el reményességét. A pusztító háboruban nem felünk a megsemmisüléstől, hanem bizva erőnkben, meggyőződve és áthatva történelmi hivatásunkról, ezt a háborút, bár igen fájdalmas, de csak átalakító krízisnek tekintjük és éppen azért, amidőn a romokat takarítjuk, egyszersmind már új építményeken dolgozunk. Még be sem fejeződött a múlt, már a jövőt alapozzuk és az események tanulságait hasznunkra fordítva, minden téren készülünk arra, hogy ha ez a szörnyű harc befejeződik azonnal tovább haladhassunk azon az uton, amelyet számunkra küzdelmünk diadala kijelölt és teljesíthessük azokat a feladatokat, amelyeket az új helyzet, a jövő számunkra fenntartott és olyan állami, nemzeti és társadalmi életet építhessünk, aminő nemzeti és faji képességeinknél fogva bennünket megillet.

Es ebben a munkában, mely már a jövőt építeti, a közigazgatás a legelső sorban jár.

Mert amíg a hadbavonultak családjainak segélyezési körül igyekezzünk a törvény hézagosságát és igazságot létesíteni, már a szegényügy célzerű rendezésének alapját készítjük el; amidőn az élelmicikknek ok nélküli drágasága ellen küzdünk, egyidejűleg már az olcsó és jó közlelmezés szervezésének a problémáján dolgozunk; a hadbavonult gazdasági munkaerő ideiglenes pótlásának, a hadifoglyok és katonai munkások tagoknak, valamint a közérőknek a mezőgazdaságban való foglalkoztatása közben, gazdasági ismereteket igyekezzünk szerezni, hogy hatósági befolyásunkat a mezőgazdasági fellendítésére és intenzívebbé tételére érvényesíthessük. A hadiárak ellátása körüli teendők a gyermekvédelem nagyobb arányú és állandó szervezésének képezi alapját; a Vörös keresztgyesület támogatása pedig azt a tervet érlelte meg bennünk, hogy a közegészségügy gondos szolgálatára, a tüdővész és járványos betegségek elleni küzdelemre oly társadalmi szervezetet teremtsünk, amely a hatósági közigazgatási szervezetbe belekapcsolódva, folytonos és állandó közegészségügyi tevékenységet legyen képes kifejtetni.

Igy van ez az igazgatás minden téren, amíg a sebeket gyógyíthatjuk, az élet erősítésén és megvédelmezésén fáradozunk.

Nem reménytelenség és csüggedés tehát az a csend, amely a polgári életben tapasztalható, nem fásultság az a nyugalom, amely az izgatott mozgékony helyébe lépett, hanem a céltudatos tevékenység zajtalansága, mely a jövőbe lát és amelyet nemzetünk erejébe és hivatásába helyezett reményünk táplál.

(Vége.)

HIREK.

— **Hivatalos jelentések október hó 18-ikáról.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harszteri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti harcér:

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregerevonala: A magyar-román határ mentén tegnap sem volt különös változás. Csapatunk Kirilbabától keletre több orosz támadást visszavertek a Bisztrica-Szolotvínkától északkeletre. A Narajovkánál bajor csapatok hatalmukba kerítették egy erős orosz támaszpontot, mely alkalommal elfogtak két tisztet, 350 főnyi legénységet és tizenkét gépfegyvert zsákmányoltak. A Szereth legfelső folyásán egy orosz támadókísérletet már csirájában elfojtottunk. Wolhyniában szünetelt a harc.

Olasz harcér:

Tegnap este az ellenség jelentékeny erővel támadta a Monte Jestona-hegyháton és a Pasubio-csüestől északra fekvő állásainkat. A határvédők véresen visszaverték ezt az előretörtést. A Fleims-völgy egyes részein és a Dolomit-arcvonalon, valamint a Karszt-fensíkon a tüzérségi tevékenység időnkint igen élénk volt.

Délkeleti harcér:

Albániában nincs ujság.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harcér:

Ruprecht trónörökös hadserege: A tüzérségi harc széles szakaszokban, főleg a Sommetől északra jelentékeny hevességet ért el. Les Sars és Gueudecourt között az angolok, Les Boustól Rancourtig pedig este a franciák támadást indítottak. Az ellenség tömött rohamai ellen intézett megsemmisítő tüzelésünk Haucourt L'Abbaye mindkét oldalán már kezdetén meghiusította a támadást. Gueudecourt-nál heves közelharcokra került a sor, amelyek során állásainkat teljesen megtartottuk. A Moraval és Rancourt vidékéről előtört franciákat kemény harc után visszavertük. Sailyba az ellenség benyomult. Itt a harc még tart. Thierval Courcellette mellett a főttámadó állástól délre az ellenség előretörései semmi sikerrel sem jártak. Légiharcban öt ellenséges repülőgépet lelőttünk. — A trónörökös hadseregportja: A Maas keleti partján élénk tüzelés.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg hadseregportja: Az ellenség a Lucktól nyugatra fekvő arevonalként ellen intézett erős gyalogsági támadásainak veszteségteljes meghiusítása után élénk ágyutüzelésre szorítkozott. A Zwizin mellett (Zalocetól északnyugatra) az osztrák-magyar állások ellen támadó gyalogságot tüzelésünkkel súlyos veszteségei mellett árkaikba üztük vissza. A Narajowka nyugati partján, Herbutowtól dél-nyugatra bőséges tüzérségi előkészítés után bajor zászlóaljok rohammal elfoglaltak egy orosz támaszpontot és 2 tisztet, 350 főnyi legénységet és 12 géppuskát szállítottak be. — Károly főherceg arevonala: Bisztrica-Solotvínka mellett az ellenségnek előretolt állásaink ellen intézett támadása meghiusult. A Kárpátokban a Ludova-magaslat erős tüzérségi tűz alatt állott. A Kirilbaba-szakaszon visszavertük az ellenséges előretöréseket.

Erdélyi harcér:

Az általános helyzet nem változott.

Balkán harcér:

Macedóniai arevonala: Fokozott ágyutüz után az ellenség a Bitoljától északkeletre részleges támadásokba fogott, amelyek meghiusultak. A Cserna északi partján a bolgárok előretörésükkel a befészkelte szerbeket elűzték. — Ludendorff.

— **Katonai kitüntetés.** A hadseregfőparancsnokság az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül **B o r d á s** Sándor 5. honvéddalozozredbeli népfőlkölőnek a II. oszti ezüst vitézségi érmet, **S i m o n** János 5. honvéddalozozredbeli népfőlkölőnek pedig a bronz vitézségi érmet adományozta.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatási miniszter Bayer Amália zugói állami óvónőt saját kérésére a lázárkövi állami óvodához áthelyezte.

— **Halálozás.** Dékány János szabómeister, Nagybecskerek város egyik legrégebbi érdemes iparos, Nagybecskereken tegnap meghalt. Az elhunyt a város képviselőtestületének is régi tagja volt s halálát a városházáról gyászlobogó hirdeti.

— **A gabonafőnökség beszállítása.** A rendőrkapitányság figyelmezteti azokat, akiknek gabonafőnökségük van, hogy a hatóságilag már megállapított szükségletükön fölül való gabonafőnökségüket legkésőbb holnapig, október hó 20-ikáig okvetlenül szolgáltatassák be s szállítsák el Kálnoky és Simon nagybecskereki céghez, a Haditermény itteni bizományosához.

— **Erdélyi menekültek kézbesíthetetlen levelei.** A Brassó-, Háromszék-, Nagyküküllő-, Csík- és más vármegyéktől Torontálmegyébe menekültek részére — mint illetékes helyről értesülünk — a torontálvármegyei megyeház első emeleti üléstermében (1. szám) még most is működő brassóvármegyei alispáni hivatalhoz sok olyan címre szóló levelek és levelezőlapok érkeztek, mely címek az ott vezetett nyilvánosságban nem fordulnak elő, azonban ezen vármegye területén vannak.

Ezen ismeretlen helyeken tartózkodók neveit alább azzal adjuk közre, hogy azok leveleiket naponta d. e. 9-től 12 óráig és délután — a vasárnapokat kivéve — 3-tól 4-ig személyesen is átvehetik. Vidéken lakóknak egyszerű levelezőlap útján történő jelentkezésre fogja fentírt hivatal továbbítani.

Levelek és levelezőlapok következő menekültek részére érkeztek:

Brassóvármegyei: Brassóiak: Paizs Józsefné, Schunn Károly, Kuti Jánosné, Orbán Domokosné, Roth Frigyes, Wellner József, Klöck Jónás, Jakab Ferencné (Alsótömös) Útő Barabás, Bogdán Istvánné, Sipos Jenőné, Pistauer Katalin (Deresty).

A hétfalusi járásból: Kuti Jánosné, Bartha Gyuláné (Hosszúfalva), Mezei György és Sára János (Tatráng), Kajtsa Mihályné (Püskerecz).

Alvidéki járásból: Sylvester Dénes (Szászhermány), Kloos Róza (Szászhermány), Lőx András (Földvár), Schuster Anna (Barczaszentpéter). (Folytatjuk.)

— **Örösi örösi bizonyítványok nélkül.** Römer Miklós kisörszi malomtulajdonost a perjamosi főszolgabírósnak m. hó 26-án vonta kérdőre azért, mert örösi tanúsítványok nélkül is fogadott el gabonát örösi. Miután a Hadi Termény R.-T. itteni kirendeltsége által ellene megtett feljelentés a tanúvallomások szerint jogosnak bizonyult, az említett főszolgabírói hivatal kihágás miatt 10 napi elzárásra, 200 korona pénzbüntetésre és a költségek fedezésére ítélte. Ez az ítélet, már csak azért is, mert Römernek tudomása volt az 1750—1916 M. E. számú rendelet tilalmáról, továbbá az, hogy örösi tanúsítványok nélkül örösi az egész környéken köztudomású volt és ezáltal más malmokkal szemben, akik szigorúan a rendeletekhez tartották magukat, tisztességtelen versenyt támasztott, még enyhének mondható.

— **Torontáliai veszteségajstroma.** A legutóbb megjelent 465—470. sz. hivatalos veszteségajstromok a következő torontáliaiokról adnak hírt:

Hösi halált haltak: Gigics Dragutin 30. h. gy. e. Módos. — Kovács Lajos 3. h. gy. e. — Zdrovác György 7. h. gy. ezred Nagykikinda. — Zdrovác György 19. h. gy. e. Nagykikinda. — Ardeán Ilés 3. h. gy. e. Végzsémmihály. — Lunkarszki Riszta 3. h. gy. e. Melence. — Balan Vazul 29. gy. e. Ujözora. — Kádár György 33. gy. e. Módos. — Tablin Zsiva 29. gy. e. Ivánd. — Benedeki András 30. h. gy. e. Kiszombor.

Megsebesültek: Atanaeko Milivoj 3. h. gy. e. Cserépalja. — Bukurov Mladen 3. h. gy. e. Aracs. — Hergát Henrik 1. h. gy. e. Németcsernye. — Kovács Balázs 5. h. gy. e. Kiszombor. — Lukics Ventalis tengerész a „Magnet” hajón Pancsova. — Obodgyán Ádám 30. h. gy. e. Ujözora. — Szubics Benedek 30. h. gy. e. Arkod. — Szwag János 30. h. gy. e. Nagylajosfalva. — Wolf Péter 3. h. gy. e. Nagyszémmihály. — Ginter Mihály 1. h. gy. e. Nagybecskerek. — Galander Géza 28. vadászszázalaj Nagykikinda. — Hajdu János 28. v. zászlóalj Törökbecse. — Oprenov Milivoj 17. h. gy. e. Omlód. — Rettmüller János 28. v. zászlóalj Tamásfalva. — Szlavov György 30. h. gy. e. Sándoregyháza. — Schmidt György 30. h. gy. e. Istvánfalva.

Hadifogságba estek: Huszár István tart. hadnagy 29. gy. e. Nagybecskerek

(Oroszors.) — Dr. Kászonyi Rihárd tart. zászlós 29. gy. e. Gád (Oroszors.) — Mattanovich Béla tart. hadnagy 26. h. gy. e. Nagybecskerek (Pietschanka, Transbajkál, Oroszors.) — Nasztics Sebestyén tart. hadnagy 29. gy. e. Nagybecskerek (Oroszors.) — Bali Imre 2. tüzérezr. Ujözora (Kungur, permi korm. Oroszország) Reitter János 21. eg. ü. oszt. Uj-szentpéter (Wladimir, Oroszors.) — Ripplinger János Lovrin (Bogorodszk, moszkvai korm. Oroszors.)

— **Vadgesztenye gyűjtése** A Vörös-Kereszt Egyesület azzal a felhívással fordult a magyar társadalomhoz, hogy a vadgesztenyét gyűjtse össze és adja át a Vörös-Kereszt egyet. helybeli fiókjainak, illetve választmányainak. Az egyesület ezt a felhívást most megismétli és nagyon kéri a magyar társadalom minden részét, hogy ezt a kérését teljesítse is, mert ez a kicsinynek látszó dolog, valójában nagy fontosságú. A Vadgesztenye Fogyókönyve megtalálta a módját annak, hogy a vadgesztenyéből a káros anyagokat kivonja s ezáltal legalább részben elejét vegye a mindjobban mutatózó állatosság hiányának. A mai háború sikeres megvívása nagyon sokban attól is függ, hogy tudjuk a küzdelem gazdasági részét lefolytatni A földre lehullt és ott elpusztuló vadgesztenye tömegek a mai viszonyok között pótolhatatlan gazdasági veszteséget jelentenek reánk nézve. Különösen kéri a Vörös-Kereszt egyesület a hazafias magyar tanítókat arra, hogy egy-egy délutánon vonuljon ki összes növendékeivel olyan helyekre, ahol vadgesztenyefák vannak, gyűjtse össze a már lehullt anyagot és azt szolgáltatassa be az ottani Vörös-Kereszt egyet. fióknak. Ezt a kérelmet természetesen mi a magunk részéről is a legmelegebben ajánljuk az illetékesek figyelmébe.

— **A Növédelmi Iroda közleményei.** A nagybecskereki katolikus nők szociális Missziójának Növédelmi Irodája közli:

Egy intelligens 30 és 40 év közötti nő, ki perfektül beszéli a német nyelvet és a háztartás minden ágában jártassággal bír, állást keres helyben gyermekek mellé, vagy mint háztartásvezető.

Egy brassói menekült nő, ki adóhivatalban hosszabb ideig működött, irodai alkalmazást keres, gépirásban jártas. Közlebbi felvilágosítást a Növédelmi Iroda ad.

— **A nagy földindulás.** Kötőnő irónk Benedek Eleknek a székelyek meneküléséről írt regénye, mely a Jó Pajtásban jelenik meg, hétről-hétre megkapóbb részleteket mond el a kötőnő író saját élményei alapján, a fiatal olvasók teljes képet meríthetnek belőle az erdélyi veszedelem borzalmairól és viszontagságairól. A Jó Pajtás legújabb október 15-iki számába ezenkívül verset írt Benedek Elek, elbeszélést Cholnoky László, regényfolytatást Rákosi Viktor, mesét Avar Gyula, cikket Lakatos László. Sok szép kép, köztük Endrődi Béla rajzi, disziti a szöveget. A rejtvények és szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala, Budapest, IV., Egyetem-téca 4.

— **Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára! Hadsegélyező Hivatal főpénztára, Képviselőház.**

Nyiltér.

E rovat alatt közlötték nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Köszönetnyilvánítás és búcsú.

Erdélyi otthonomba való visszatérésem alkalmából Nagybecskerek város hatóságának és lakóinak, akik körében családommal mint „otthonunktól megfosztott menekültek” annyi szíves előzékenységgel találkoztunk, ezúton fejezem ki őszinte köszönetemet.

Szívélyes istenhozzádot mondok a „Nemzeti étterem”-ben levő barátságos tőrszasztalnak, amely körül hathetes nagybecskereki tartózkodásomnak nem egy órájára elfeledhettem menekült sorsomat és nyomoromat.

Nagybecskerek, 1916 október 18.

Rotb M.
Kőhalom.

Az erdélyi menekültek.

Az erdélyi menekültek közül a következőket keresik:

Máté Vilma Krizbáról (Iakik Kistárnokon) keresi nővéreit Ferenc Samunét és Dömötör Istvánnét Krizbáról.

Bálint Márton (Katalinfalva, Torontál m.) keresi szüleit a brassómezei Csernátfaluból.

Bohn Pál brassói ev. főesperes utján (Nagybecskerek, ev. lelkesi hivatal) keresi:

Bibó Györgyné csernátfalusi lakosnő Dóde Katát, aki Brassóban szoptatósdajka volt s akinek gyermeke nála van gondozásban; továbbá testvérét Buna Samunét 8 gyermekével, Felsőeleméről.

Sinkler Istvánné Felsőeleméről, testvérét Schaffend Henrikét s a férjét, aki Sósmezőről menekült szuster.

Sipos Lina Felsőeleméről az édesanyját Szalánczi Józsefnét, prázsmári lakosnőt.

Lőrincz Jánosné Felsőeleméről, Lőrincz Kónya Istvánnét és családját a brassómezei Csernátfaluból.

A Nagykömlősen elhelyezett erdélyi menekültek közül a következőket keresik hozzátartozóikat:

Klein Márta Hóltövény (Brassómeze) keresi Rouszek Ferenc 34 éves földmestert, Gál Mihály Kisborosnyó (Háromszékmeze) keresi Ince Juliánna, Gál Róza, Gál Anna és Ince Mariát.

Jankó György Kisborosnyó (Háromszékme.) keresi feleségét Jankó Vulánka Rachel és két gyermekét: Ilonka 7 éves, Anna 4 éves.

Özv. Sára Mihályné sz. Lőrinc Anna keresi Gires Istvánné sz. Lőrinc Sárát Bácsfaluból.

Dávid Bibó Jánosné keresi férjét, Dávid Bibó Jánost és leányát, Kis Andrásnét Csernátfaluból.

Pál Simon Andrásné keresi Rozsnyai Mártonnét Bertaufaluból.

Istók Andrásné Csernátfaluból (Brassómeze) keresi öz. Kiss Andrásnét, Köpe Mihálynét, Simon Samunét, Kiss Istvánnét Csernátfaluból.

Hedvig Sára (Hóltövény) keresi Hedvig János 13 éves fiát.

Christoph Mihályné keresi Henter Károlynét, Parajd (Udvarhelym.) községbeli nőt.

Klusch János (trénkatona, k. u. k. Rekomvaleszenten-Abteilung des Inf.-Reg. Nr. 8. in Kisujszállás) keresi szüleit Klusch János és Mártát a brassómezei Botfalva községből.

Meszmann Mici Nagybecskerek, Bajza-u. 15. sz. keresi édesanyját Meszmann Józsefné szül. Eder Terézt Nagyszébenből.

Oláh Anna Katalinfalva 66. sz. Torontál megye, keresi szüleit Oláh Mihályt és feleségét szül. Bölöni Annát, Apácza községből Brassómeze.

Köpe Simon népfőlkelő tizedes (Kolozsvár, szülészeti klinika, 2-ik kórterem, 61. sz. szoba) keresi feleségét Farakas Sárát és Simon, András, István, János fiait Hosszúfaluból.

Agoston Györgyné 4 gyermekével Ürmös-ről (Nagyküküllő várm.) menekült, Bánlakon van s keresi 14 éves Szabó Róza nevű hugát, kivel együtt menekültek, de huga az uton elmaradt tőle.

Jakab Jánosné szül. Girószász Anna Ernőháza 6. sz., keresi férjét, idb. Jakab Jánost és 18 éves fiát, ifj. Jakab Jánost a brassómezei Türkös községből.

Az Ernőházán elhelyezett menekült Szitás István brassómezei hosszúfalui lakos keresi nejét, Szitás Istvánné szül. Partin Katát. — Özv. Hamas Andrásné szül. Bencze Ilona hosszúfalui lakosnő pedig keresi vejét, Deák József Istvánt és unokáját, Bencze Jánost.

Pszoh István csendőrmester (Hadtápostá Belgrád) keresi apósát, Ballán Márton botfalvai (Brassómeze) cukorgyári alkalmazottat.

Csuka Sára Ószentiván községben tartózkodó tatrángi menekült keresi testvérét, Antal Györgynét és unokatestvérét Erdélyi Istvánnét, valamint Fehér Pálnét.

Istók Jánosné Ószentiván községben tartózkodó türkősi menekült keresi szüleit, Huszár György és neje Gyöző Mariát, valamint testvérét, Cserei Mihályné szül. Huszár Borbálát.

Buna András Csősztelenen, keresi feleségét szül. Vajda Katalint Csernátfaluról (Brassómeze).

Dóde János (Nagybecskerek, Olajgyár építési iroda) keresi feleségét szül. Benedek Kötetes Katalint Csernátfaluról (Brassómeze).

Filippi Róza (jelenleg Klárafalván) keresi 12 éves leányát Filippi Annát.

Schuster Margit (jelenleg Klárafalván) keresi férjét Schuster Pétert.

Förös András (Prága, Barakenspital VII/10.) keresi feleségét és gyerekeit a brassómezei Tatrángból.

Gábor Józsefné (jelenleg Ujzozorán) keresi öt gyermekét: Rózát, Ilonát, Annát, Györgyöt és Sárát a brassómezei Zajzomból.

Hermann János kereskedő (jelenleg Felsőeleméren) keresi anyját Hermann Juliát, nővéreit Wilhelminét és Johannát, valamint sógoróját Helenát két gyermekével Holtövényből.

Erdő Istvánné szül. Szász Irma (Écska, Torontálmezeje) keresi édesatyját, Szász István alsóúrmósi lakost Nagyküküllőmezejéből.

Szabó Pál brassómezei apácai lakos keresi szüleit.

Kovács József (Nagyhidegszem, villanytelepörség, u. p. Gyalu) keresi nejét, Zsigmond Annát, István és József nevű fiait és Anna leányát a háromszékmezei Gelencéről.

Horváth Márton Krizbáról, Brassómezeje, (jelenlegi tartózkodási helye Mokrin) keresi Lőrincz Györgynét és családját Krizbáról.

Jakab Péter Andrásné szül. Bálint Sára Ernőháza 9. sz., keresi férjét, idb. Jakab Péter Andrást és 16 éves fiát, ifj. Jakab Péter Andrást a brassómezei Csernátfaluból.

Szabó Mózes jelenleg Csernyén tartózkodó menekült, Héjjasfalváról nejét szül. Szederjesi Máriát és Krisztina nevű leányát keresi.

A Brassóban házicselédként szolgálatban volt, Mokrinba Torontálmezejébe menekült Bara Erzsébet Jenőfalva, Both Róza Karczfalva, Kásás Anna Madaras, Lukács Erzsébet Karczfalva, Simon Vera Jenőfalva, Szabó Boris Dánfalva, Váncsa Anna Csikmadaras (Csikmezeje) keresik szüleit.

Soós Mihály brassó vármegyei apácai lakos keresi feleségét és két leányát. Mariska 18 éves, Ilonka 15 éves.

Kiss Istvánné szül. Pap Kata (Écska, 125. házszám, Torontálmezeje) keresi 9 éves fiát, Kiss Mártont és 7 éves leányát, Kiss Katit a brassómezei Türkös községből.

Dávid Sára (Nagybecskerek, József főherceg-utca 23. sz.) keresi édesanyját, Bálint Mártont a brassómezei Csernátfaluból.

Jakab Györgyné Hosszufaluból (Brassó) keresi férjét, Jakab Györgyöt, aki Brassóban a kórházban feküdt.

Mátyás Mihály nagyküküllő vármegyei olt-hévízi lakos (jelenleg Alsóeleméren tartózkodik) keresi feleségét és Géza fiát.

Schmitz Györgyné (Bégafő, házszám 2, Torontál m.) keresi férjét Schmitz György asztalos Brassóból.

Krausz Károlyné szül. Tukos Anna keresi anyját, özv. Tukos Sándornét, testvérét Tukos Juliskát és ennek gyermekét, Füle községből, Udvarhelymezeje.

Máthé Sándor nagyváradi m. kir. 24. honvéd törzsszotagbeli cipész keresi a feleségét szül. Herman Magdolnát és 6 gyermekét, akik közül a hatodik az uton született, Brassóból való menekülés közben.

Hemper Artur Brassóból keresi 11 éves Artur nevű fiát.

Gáspár járásbíró (lakik: Nagybecskerek, Magyar-utca 44.) keresi Bedő Mózes Hal-mágyról.

Székely Lajos Brassóból, Segesváron fűtő-házi munkás, keresi feleségét sz. Téglás Irént.

Özv. Lipták Mórné (Bégafő, Torontál m.) keresi szüleit Maierbuchler Oswaldot és nejét Brassóból.

Kónya István mészáros (Katalinfalva községben Torontál vármegye) keresi feleségét Kónya Ilonát és négy gyermekét: Anna 23 éves, Árpád 14 éves, Irén 13 éves és József 10 éves, a brassómezei Csernátfaluból.

Csergő József erdőőr (Makó, Erzsébet-szeretetház) keresi családját a fogaraszérmegyei Töresvárról.

Papp Mátyás őrmester (Hosszupályi, Hajdú-m.) feleségét, 4 gyermekét, anyját a brassói Purkerez községből.

Simén András (Szombathely, kórház) Simén Andrásné 3 gyermekével Segesvárról.

Bara Ferenec (Bpest, Alsó-erdősor 36.) szüleit és kis leányát a brassómezei Türkösről.

Puju György őrmester (Budapest, 2 sz. tart. kórház) feleségét és 3 gyermekét.

Brotya Ferenec Brassóból keresi anyját Bara Istvánnét.

Hunyady Ferenc József 2. gy. ezr. népfőlkölő (Prága, József-kaszárnya) édesanyját Brassóból.

András János 2. gy. e. népfőlkölő (Prága, Bruszka-kaszárnya) feleségét és 5 gyermekét Bárcaufaluból.

Tobbi Mina 4 gyermekével Kóhalomról tudatja hozzátartozóival, hogy jelenleg Nagybecskereken van (Szerbtemplom-u. 27. Spira kereskedőnél).

A brassói városi adóhivatalnál alkalmazva

volt Máté Gyuláné (Német-u. 180/4.) kéri irodai foglalkozást.

Menekült áll. tanító privát órákat kíván adni polgári és elemi iskolai tanulóknak. Megkeresések kéretnek Bakits-u. 16.

Kassai Rózsika erdélyi menekült nőruhávarrónő (Brankovics-u. 2817/4.) munkát vállal.

Fet János 5. gy. e. cs. és kir. főhadnagy (Ungvár, I. sz. tart. kórház gazd. hivatala) keres két éves fia és 6 hónapos leánykaja mellé egy jobb családból való 16—20 éves szász leányt.

Nagybecskerek közelében

kertgazdaságra alkalmas

bérbirtokot

keresünk,

a munkások elhelyezésére alkalmas lakóházzal és istállóval. Megfelelő birtokkal rendelkezők forduljanak a cs. és kir. Garnisonsmenage intézőségéhez, Aradáci-utca 1. szám.

(Kurländer-villa).

1295—10.1

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, ötszobás villakással.

Ugyanott elköltözés folytán eladó néhány műtárgy, eredeti festmény, híres mesterek metszetei s képes folyóiratokból álló könyvtár is. :: ::

— Közlekedni a kiadóhivatalban. —

1267—x.11

A cs. és kir. hadügyminisztérium sertésátvételi bizottságának kirendeltsége.

Közzgazdasági Bank r.-t. Nagybecskereken.

HIRDETMÉNY.

Alulírott bizottság nagybecskereki kirendeltsége, amely a cs. és kir. hadügyminisztérium által a hadsereg részére szükséges sertések, zsír és szalonna beszerzésével megbízott, ezennel felszólítja a Nagybecskerek városában és a nagybecskereki járásban, Pancsova városában és a pancsovai járásban, továbbá az alibunári, antalfalvai, módosi és törökbecsei járásokban lakó gazdákat, ipari hízolókat és kereskedőket, akik hizott sertések felett rendelkeznek, vagy a bizalás előrehaladásához képest a közel jövőben ilyenek felett rendelkezni fognak, hogy ezen sertéseket alulírott bizottságnak a cs. és kir. hadvezetőség részére való átvételre haladéktalanul jelentsék be.

A bizottság az ilyként bejelentett sertéseket a bejelentővel egyetértőleg megállapított időpontban és részletekben átveszi és a m. kir. kormány által megállapított maximális árat az átvételkor készpénzben megtéríti.

Aki ezt a bejelentést idejében önként megteszi, nemcsak kötelességszerűleg előmozdítja hadseregünk élelmezését, hanem önmagát is megóvjja mindazoktól a következményektől, amelyekkel sertésállományának hatósági igénybevétele (rekvirálása) — amely az önkéntes bejelentés elmulasztása esetén el fog rendeltetni — egybe lesz kötve.

1290—3.2

A cs. és kir. hadügyminisztérium sertésátvételi bizottságának kirendeltsége:

Közzgazdasági Bank r.-t. Nagybecskereken.